

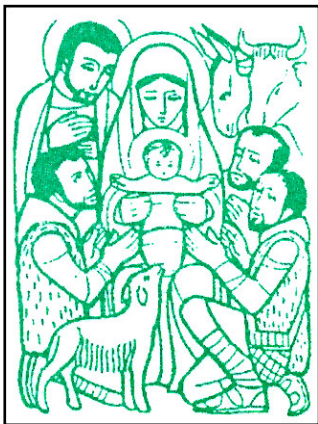

Pozdrav ze Křtin

ročník 12.

3/2001

Milí mariánští ctitelé!

Vstupujeme do nového církevního roku. Začínáme tradičně adventem. Naši předkové jej prožívali velmi intenzivně. Měli k tomu i více času. Ustaly práce na poli, ve stavebnictví. Lidé byli většinou doma, nebyla televize ani rádio. Celá doba adventní byla zaměřena k vánocům. Během posledních desetiletí se mnoho změnilo, ale to podstatné pro nás, věřící, zůstává. Důležité je najít si čas. Kdo nemá čas, nemá lásku. Jen nepodleháme nákupní horečce. Lákadel je víc než dost.

Po vzoru Panny Marie najděme si čas k modlitbě, ke čtení Písma svatého, ke svátostem, na mši sv. V našich rodinách najít si čas jeden pro druhého. Rodiče pro děti a naopak, nezapomenout na starší a nemocné. Prožijme advent tak, abychom mohli o vánocích říci: I v mém srdci se Pán Ježíš narodil. Pamatujme: Máme nejen tělo, ale i duši.

Přeji Vám, Vaším rodinám, nemocným a všem lidem dobré vůle milostiplné prožití nejkrásnějších svátků v roce a do nového roku 2002 hodně Boží lásky a přímluvy Panny Marie.

Zplna srdce žehnám

Váš P. Tomáš Prnka

Vzpomínky ze svého mládí na Pannu Marii Křtinskou

Bylo to asi v roce 1926, když jsme my, děti z 1. třídy obecné školy v Boršicích, pobíhaly a sledovaly tetičky a strýčky, scházející se před kostelem, aby putovali pěšky na pouť do Křtin. Bývalo jich přes 30. Pout' řídil můj strýc, kostelník Josef Šimon. Chodívala také moje maminka a vždy jeden z mých starších sourozenců. Já jsem byla ze šesti dětí čtvrtá, tak se na mne dostala řada až v roce 1933 a 1934. To už mi bylo 13 a 14 roků, tak si dost pamatuji.

Vyšlo se od kostela ve 13 hodin ve středu před svátkem Nanebevstoupení Páně se zpěvem:

Slyším zaznívat hlas milý ze zdáli
jak by v nebi andělové zpívali.
„Pojďte sem, poutníci, darujte mně
srdce svoje kající!“

Matky Boží zaznívá to libý hlas,
který z daleka i z blízka volá nás...

Ze středy na čtvrtek jsme nocovali v Malinkách ve dvou domech, na zemi na slámě, přikrytí svými vlnáky. Ráno ve 4 hodiny jsme už putovali přes louky, bosí, po studené a mokré trávě. Celou dobu jsme zpívali nebo se modlili. Večer, ve svátek Nanebevstoupení Páně, jsme uviděli Křtinský kostel. Spali jsme zase na slámě ve Křtinách. V pátek tam bývala první jarní pouť. Z Boršic přijeli také další poutníci. Mezi nimi starosta obce – pan Andryšek a náš pan farář P. Štafa. Dopoledne bylo několik mší svatých, odpoledne sv. požehnání a až do večera další pobožnosti. Spali jsme opět na zemi na slámě a v sobotu ráno jsme po mši svaté, s písní: „Zaplakaly oči, zaslzely bolem, naposled máš Máti, dítky svoje kolem,“ pomalu couvali opravdu se slzami v očích až ku vchodu krásné svatyně. Ještě jsme se podívali na Matičku se slibem „Přijdeme zas“ a s písní jsme v průvodu pomalu kráčeli zpět domů. V sobotu večer jsme spali v Maliánkách, jako při cestě do Křtin, a v neděli ráno jsme se zúčastnili mše svaté ve Stupavě. Po mši svaté nám dal pan farář snídani – kávu s kozím mlékem a kus bábovky. Pak jsme se dali na cestu domů a asi ve 13 hod. jsme byli u kříže za naší vesnicí. Tam nám přišli naproti farníci, kteří jeli autobusem, ministranti i pan farář a měli jsme společné sv. požehnání s mariánskou litaní v našem kostele.

Teď ještě napíši, co mi vyprávěla moje maminka.

Vdávala se v roce 1909. Byla sirotek, neměla rodiče od 12 let a vzala si manžela také sirotka, který neměl tatínka od 3 roků. Tehdy se lidé živili hlavně zemědělstvím, ale rodiče žádné pole neměli, práce také nebylo, tak žili skromně, jen z toho, co se vydělalo u rolníků. Tatínek jezdil za prací až do Vídně. V roce 1914 vypukla válka a tatínek musel na vojnu. Mamince zůstaly 3 děti, odnikud ani krejcar – byla ve velké bídě.

prosinec 3/2001

Proto se obrátila s prosbou k Panně Marii Křtinské, aby nám nějak pomohla. A Panna Maria pomohla. Tatínek na vojně onemocněl a tak ho poslali domů. Když se uzdravil, pan starosta podal žádost, že má tatínek špatné zdraví, aby ho nechali doma, že bude roznášet poštu. Tak tatínek roznášel poštu do tří vesnic po celou světovou válku, až do roku 1918. I maminka pomáhala. Každý den donesla v tašce několik krajíčků chleba a dávala ho jedné chudé rodině. Za tu pomoc celý život děkovala P. Marii Křtinské.

Já budu mít 82 roků, jsem velkou ctitelkou P. Marie Křtinské a když to bylo možné, vždy jsem jela za Matičkou. Když se opravoval kostel, snažila jsem se vždy přispět nejen finančními dary. Ráda jsem také zhotovila roucha k bohoslužbám. Nejvíc mě však potěšilo, když jsem při další návštěvě Křtin uviděla Pannu Marii oblečenou do pláště, který jsem jí ušila.

Matičko Křtinská, už mně asi zdraví nedovolí, abych Tě ještě jednou uviděla. Těším se však, že mi dovolíš a vyprosíš tu milost, pokleknout jednou u Tvých nohou v nebi.

Tvoje ctitelka ze Spytihněvi

*Naše slavné poutní místo Křtiny,
tam skrze Marii putujeme k Ježíši.
Tam prosíme: „Odpusť, Bože, viny!“
Matka Boží naše prosby vyslyší.*

*Dlouho zde trůní Matička Boží,
co zázraků v duších koná nesčetných,
slavná její pomoc stále divy tvoří,
slyší vroucí prosby dítek svých.*

*Marie Panno, když o tvé lásce píš,
jsem v hloubi srdce mocně dojat,
pro Tebe srdce bije, pro tebe dýší,
kdo tebe vzývá, je láskou bohat.*

*Chtěl bych všechna srdce vést k Tobě,
Křtinská přeslavná Boží Rodičko,
žehnáš svým poutníkům v každé době,
žehnej i mně stále, drahá Matičko!*

*Marie Panno ve Křtinách, zářivý cíli,
já s láskou k Tobě často putoval,
poklekl před oltář, kde obraz Tvůj milý
a vroucí píseň jsem Tobě věnoval!*

Nástrovní malby – fresky

V rámci cyklu deset století architektury jsme měli příležitost sledovat na televizní obrazovce pořad o našem poutním místě. Znovu jsme měli možnost obdivovat krásu celého poutního areálu. Především vynikla krása a barevnost fresek. Na žádném zámku ani kostele nenajdeme takový rozsah fresek jako ve Křtinách. Celková plocha se odhaduje na tři tisíce m². Maloval je brněnský malíř Jiří Etgens (1691 – 1757). Ve svém rodišti se Etgens zřejmě těšil vážnosti. Byl představeným cechu sv. Lukáše a jedním z iniciátorů návrhu na zřízení malířské akademie na Moravě. Je autorem nástrovních maleb i na jiných místech. Můžeme jmenovat: Velehrad, Vranov u Brna, kostel v Kroměříži, v Zábrdovicích, u Minoritů v Brně, v Rajhradě a na jiných místech.

Do křtinského chrámu vstupují poutníci po majestátním kamenném trojramenném schodišti. První pohled padne na milostnou sochu Panny Marie Křtinské. Pomalu kráčíme a pozorujeme, jak se nám celá svatyně otvírá – do šířky i do výšky. Vše připadá jakoby sama Panna Maria otvírala svoji náruč. Kroky směřují především k hlavnímu oltáři. Poklekne před svatostánkem a znovu pohlédneme na gotickou Madonu. Slyšíme hlas: „Vítám Vás, mé milé děti, nastal čas, krásný čas, mě navštívíte. Já Vaše Matka, vy moje děti, chci Vás vidět.“ Co řekneme své nebeské Matce? „Kdo se k Tobě vine, nikdy nezahyne!“ Až pozdravíme Svátostného Spasitele a Pannu Marii, můžeme se porozhlédnout. Nejdříve nás zaujme nádhera kopulí. Celkem pět kopulí. Mnozí je spojují s pěti ranami Krista Pána. Prostřední nejvyšší a největší znázorňuje ránu, která vede k Srdci Ježíšovu. Vpravdě krásná myšlenka.

Co nám fresky prozrazují? Jednou větou: Oslavují a chválí Pannu Marii a tak nás vybízejí, abychom se i my k jejich chvále přidali. Celá koncepce fresek vychází z citátu starozákonní knihy Sirachovcovy: „In plenitudine sanctorum detentio mea. Ego mater pulchrae dilectionis et timoris et agnitionis et sanctae spei.“ (Sirach 24.16,24). Český překládáme: V plnosti svatých zdržování mé. Já matka krásného milování a bázně a poznání a svaté naděje. Tento veš je vykládán mariánsky. Četl se v epištole o svátku Jména Panny Marie. Tomuto mariánskému titulu je zasvěcen křtinský chrám.

Hlavní nejvyšší kopule dosahující výšky téměř 35 m znázorňuje verš: V plnosti svatých zdržování mé. Vítězná Panna Maria je nesena anděly, je oslavena Nejsvětější Trojicí a zástupem spravedlivých Starého zákona, světců a světic zákona Nového. Ze starozákonních postav můžeme jmenovat Adama a Evu, což naznačuje Marii jako „druhou Evu“. Dále Mojžíš drží dvě desky Desatera, David hraje na loutnu a další. Z Nového zákona především apoštolové. Svatý Bartoloměj, o kterém tradice říká, že mu byla za života stažena kůže z těla, drží v rukou nůž, na jehož čepeli jsou iniciály autora Jiřího Etgense. Mezi svatými je i české nebe se sv. Václavem, sv. Ludmilou – vlaje jí závoj, kterým byla uškrcena, sv. Vít s kohoutem a další.

Často se návštěvníci ptají po andílku s dřevěnou nohou. Je umístěn mezi hlavní kopulí a kopulí nad hlavním oltářem blízko slabiky: et. Část lýtka a chodidlo je v prostoru. Druhá noha je pokrčena. Tak zvanou dřevěnou nohu tvoří dřevěný trn usazený v klenbě a je oštukován. Těžko rozeznáme, zda část nohy je v prostoru nebo na klenbě. Andělíček není jen nějakou kuriozitou, ale chce nám říci více. V jedné ruce drží medailku, druhou vztahuje ke dvěma andílkům, kteří vysypávají další medailonky. Medailonky jsou znamením milosti. Andílek obrazně sestupuje z nebe na zem, aby u trůnu Panny Marie Matky milosti, obdarovával mariánské ctitele. Nad baldachýnem hlavního oltáře je kartuš s nápisem: Mater gratiae – Matka milosti.

Na celé hlavní kopuli je ještě dost místa. Pro každého z nás je místo v nebi. Prostřednictvím Panny Marie spíše svého věčného cíle dosáhneme.

Jižní kopule má překrásný, neopakovatelný motiv, se kterým se málokde setkáme: „Já jsem Matka krásného milování: Panna Marie opět v modrém plášti – modrá je barva oblohy, nebe. V pravé ruce drží žezlo, v levé hořící, planoucí srdce. Po andělich posílá hořící srdce postavám nad římsou. Spodní část je oddělena od nebeské sféry iluzivní balustrádou – typickou pro Etgense – obsahuje čtyři skupiny postav. Zleva: zástupci jednotlivých řádů: Sv. Augustin, sv. Norbert, sv. Dominik, Benedikt, sv. Ignác – drží nejen srdce, ale i monogram IHS a sv. František je znázorněn jako muž pokory. Sklání se tváří až k zemi, je oblečen do záplatovaného hábitu jako muž chudoby. Další skupinu tvoří církevní hierarchie v čele s papežem. Třetí skupinu tvoří světská moc s a poslední skupina jsou vojáci. Zajímavé vojenské stejnokroje z 1. poloviny 18. století. Ve špaletě středního oválného okna drží andělci hořící srdce, hlavní motiv celé výzdoby tak zvaný leitmotiv.

Kopule „Já jsem Matka krásného milování“ je výzvou ke všem poutníkům: Ze Křtin si chceme odnést nejen perníkové srdce, ale především srdce hořící, hořící láskou k Bohu a k lidem. Se srdcem hořícím do světa plného chladu, lhostejnosti a odcizení.

**„Dobré lidi napodobuj, zlé snášej
a všechny miluj!
Neboť nevíš, co bude zítra z toho,
kdo je dnes zlý.“** (Sv. Augustin)

**„Nedopusťte, aby od Vás někdo odcházel,
aniž by byl lepší a šťastnější.“
(Matka Tereza)**

Křtinské kroniky

V roce 1645 vtrhli Švédové na Moravu a velmi pustošili i zdejší kraj. Všude se rozšířil strach a hrůza před vítěznými Švédy. Obyvatelstvo utíkalo se svým skromným majetkem do lesů a hor. Křtinští mnichové odnesli na Nový Hrad, považovaný za nedobytný, důležité listiny, starou, dobře vázanou knihu se záznamy zázraků a pak cenné věci z kostela. V té době menší i větší švédské oddíly se rozjížděly po okolí, aby loupežemi doplňovaly své zásoby. Dověděli se o velkých zásobách a pokladech na Novém Hradě. Plukovník Kallenberg (později padl před hradbami brněnskými) si umínil dobytí hradu. S několika tisíci muži a děly táhl Křtinami na Nový Hrad. „Na sv. Trojici kolem 9. hodiny povstal křik, že se valí veliký houf Švédů. Poděšení lidé utíkali z kostela, kde se právě konaly bohoslužby do lesů. Po dobytí Nového Hradu se vracelo švédské vojsko s velikou kořistí opět Křtinami“. Křtinský farář Jakub Tiehan nejvíce litoval staré veliké knihy se seznamy o zázračných uzdraveních. Někteří se domnívají, že Švédové mohli vzácné listiny i odvézt a možná se nacházejí někde ve švédských archivech.

Další důležité zprávy jsou ze 17. a 18. století. Jedna ze vzácných knih začíná rokem 1680. Podrobná kronika, která je ve farním archivu, začíná rokem 1805. Další byla pořízena v roce 1968 a je v ní zápis tehdejšího brněnského biskupina dr. Karla Skoupého. Zápis zní: Hluboce dojat slavnou poutí svatodušní L. P. 1968 na počátku obnovení své pastýřské působnosti žehnám farnosti křtinské a všem poutníkům, kteří putují a budou putovati ke Královně nebeské ve Křtinách uctívané. Z celého srdce + Karel, biskup brněnský.

Další zápis je až z roku 1973. Začíná: In Nomine Domini (ve jménu Páně) začínám psát v této knize – kronice farnosti křtinské, která je pod ochranou Matky Boží.

Dále pokračuje: Ve čtvrtek na den sv. Mikuláše 6. 12. 1973 na základě dekretu nejdp. Kapitulního vikáře prof. Ludvíka Horkého převzal vedení křtinské farnosti P. Tomáš Prnka. Přišel ze sousední farnosti adamovské, kde působil od 1. 2. 1966 až do 1. 12. 1973. Dosavadní správce farnosti P. Jaroslav Samson po téměř 25-ti letém působení odešel do Újezdu u Brna.

První vánoce 1973 – byl jsem překvapen velikou účastí.

V roce 1973 oddaných 25, pokřtěných 59, pohřbených 23.

Rok 1974. Velmi nepříznivý rok z hlediska počasí. Žádná roční doba neměla svůj ráz. Počasí ovlivnilo práci na polích, ale díky obětavosti našich zemědělců vše bylo v pořádku sklizeno.

Počasí ovlivnilo i naši hlavní pout' o Svatém Duchu – 2. 6. Podobně i svátky vánoční, kdy zase bylo veliké náledí a tím i účast daleko menší.

Poutníci přicházeli po celý rok. Poslední poutní zájezd 30. 11. Veliká slavnost byla o svatoanenské pouti, kdy ve Křtinách byl jediný moravský biskup, Msgre Josef Vrana, biskup z Olomouce (28. 7.).

Vánoce ve Křtinách

Betlémské světlo převezmeme v neděli 16. prosince 2001 po mši sv., která začíná v naší mariánské svatyni v 10.30. Po celý týden bude možné převzít světlo u místních junáků nebo i na faře. Nemocným a starým na požádání bude doneseno přímo domů.

Bude dobře, když Betlémské světlo zazáří u Štědrovečerního stolu. Bude svítit i u našeho Betléma.

Narození Páně oslavíme v našem poutním kostele půlnoční mší sv. 24. prosince ve 22.00 hod. Bohoslužbu obohatí náš chrámový sbor, který uvede 5. pastýřskou mši od Františka Laštůvky.

Hod Boží vánoční – mše sv. v 7.30 a 10.30 (opět zpívá náš chrámosbor),

odpoledne v 16.00 hodin uvede Bílovický ochotnický sbor ŽIVÝ BETLÉM na schodišti před hlavním vchodem. Účinkuje: 11 dospělých a dětí. Doprovodí: kytara, kontrabas a zpěv. Zazní koledy a vánoční spirituály. Na závěr ohňostroj.

Sv. Štěpán – středa – mše sv. jako v neděli, tj. v 7.30 a 10.30. V Březině bude mše v 9.00 a po ní nadílka pro děti. Sponzoruje Obecní úřad.

Neděle 30. prosince – svátek sv. Rodiny: mše sv. 7.30 a 10.30. Při každé mši sv. zasvěcení rodin Panně Marii.

Pondělí 31. prosince - ve 22.00 hod. adorace – před a během adorace bude možnost vložit do připraveného džbánu písemné prosby a úmysly, které svěříme přímě Panny Marie.

1. ledna 2002 – mše sv.: 7.30 a 10.30.

Neděle 6. ledna – slavnost Zjevení Páně – sv. Tří králů. Mše sv. v 7.30 a 10.30 hod. Svěcení tříkrálové vody, křídly a kadidla.

13. ledna – neděle – svátek Křtu Páně – mše sv.: 7.30 a 10.30. Ve 14.00 hod. rozloučení s Betlémem, zpívá náš chrámový sbor. Po všechny svátky a neděle budou také mše sv. i v Bukovince a dle ohlášení i v Březině a to v 9.00 hod.

V pátek 9. listopadu 2001 v době od 20 hod. do 21.30 hod. mládež z Brna (Elpis) adorovala u trůnu Panny Marie Křtinské před vystavenou Nejsvětější svátostí oltární. Poté vyzvedli kříž, který přinesli při své pěší pouti 8. května 2001. Tento kříž, jak bylo uvedeno v „Pozdravu ze Křtin“ – srpen 2001, posvětil apoštolský nuncius Giovanni Coppa. Kříž jsme nesli v průvodě kostelem. Pak jej mladí odstrojili, nejprve bílé plátno, které připomínalo vítězství Kristovo, dlouhé bílé stužky, symbolizující proud Boží milosti pramenící z kříže a rozlévající se na nás všechny. Kříž pak byl převezen do Brna.

Těšíme se opět na pěší pout' brněnské mládeže 8. května 2002. Připutují i se svým křížem.

Byla to velmi působivá chvíle – na oltáři zářilo 8 svící, u mřížky 8 pochodní, reflektorem ozářená milostná socha Panny Marie, na oratoři osvětlen monogram Jména Panny Marie. Jinak chrám bez světla. Veškeré světlo na oltář a stejně tak i naše mysl a srdce.

Nabízíme i jako dárek k vánocům:

- nástěnné kalendáře na r. 2002
- různé druhy medailí
- porcovaný čaj v ozdobné krabičce
- vánoční pohlednice
- propisky, hrníčky a další.

Za všechny Vaše modlitby, dary, pozdravy, psaní, za Vaši stálou přízeň upřímně Pán Bůh zaplať. Pamatujeme na Vás u Panny Marie Křtinské.

Pokud chcete poslat peněžitý dar, máme běžný účet u ČS Blansko 1361998309/0800. Můžeme poslat na požádání naše složenky. Také můžete poslat i prostřednictvím sporožira nebo postžira. Jako variabilní symbol stačí i datum odeslání.

1. mariánská sobota 6. dubna 2002 – sobota po velikonocích bude jubilejní stá pobožnost první soboty. Začínali jsme v roce 1991, vždy od dubna do prosince včetně. Na tuto jubilejní pobožnost vás již nyní srdečně zveme!

Na neděli 5. května připravujeme pout' hasičů. Počítáme s Vámi. První jarní pout' v roce 2002 bude 11. a 12. května. Hlavní pout' 18. a 19. května.

Vydává Římskokatolická farnost Křtiny (PSC 679 05). Čís. tel.: 0506/439189,
odpovídá P. Tomáš Prnka.
r.č. MK ČR E 11435